

Idei despre simbolism

"Prin Macedonski si simbolistii lui, literele romane privesc spre un viitor imediat, care avea sa fie extraordinar de bogat si de stralucitor, desi indeajuns de scurt, dar oricum greu in consecinte, cunoscut sub numele de "literatura dintre cele doua razboaie". I. Negoitescu

Este un curent literar care a aparut in Franta, la sfarsitul secolului al XIX-lea, ca o reactie impotriva romanticilor, a impersonalitatii reci a poetilor parnasieni.

Precursor al simbolismului in Franta este considerat Charles Baudelaire - prin volumele de versuri Corespunderi, Florile raului, iar in literatura romana Mihai Eminescu, mai ales prin muzicalitatea ce-l apropie de poezia simbolista (Dintre sute de catarge, Melancolie, Se bate miezul noptii).

Numele curentului a fost dat in 1886 de Jean Moreas, care a scris articolul-manifest intitulat Le Symbolisme. Tot acum se formeaza si gruparea cu acelasi nume condusa de Stephan Mallarmé. In acelasi an, René Ghil infiinteaza scoala simbolist-armonista devenita apoi filosofico-instrumentalista. Exista poeti simbolisti - Arthur Rimbaud, Jules Laforgue, Jean Corbière - care il considera sef de scoala pe Paul Verlaine si care isi iau numele de decadenti, In literatura franceza, in a doua jumatate a secolului al XIX-lea, apare parnasianismul, ca o reactie la romantism, care duce versul la perfectiune formala, golindu-l insa de emotie.

Meritul simbolismului este tocmai acela de a fi refacut sensibilitatea poeziei, apeland la simbol, aluzie si la un limbaj inedit, cultiva sinestezia.

In ceea ce priveste simbolismul romanesc, acesta se contureaza la sfarsitul secolului trecut si este un produs al orasului. Reprezentantii: Ion Minulescu, George Bacovia, Stefan Petica, Dimitrie Anghel, Traian Demetrescu, M. Saulescu, Elena Farago si alii.

Asa cum remarca Lidia Bote, acest curent literar parcurge mai multe etape: in 1860 incepe etapa estetica - teoretica si este reprezentata prin Alexandru Macedonski; cea de-a doua, cuprinsa intre 1892-1908, este o perioada de experiente si cautari; urmeaza o alta de plenitudine (1908-1914) iar ultima marcheaza declinul (1914-1920).

Simbolismul apare ca reactie antipozitivista si antirationalista.

Poetii simbolisti se dovedesc foarte sensibili la toate noutatile din muzica, pictura, stiinta, preiau idei filosofice din Fichte, Schelling, Schopenhauer, Hegel, manifesta interes pentru opera lui Novalis, Poe sau Whitman. dar si pentru arta orientala.

O caracteristica fundamentala a simbolismului romanesc, care il deosebeste de cel francez, este aceea ca isi asimi leaza parnasianismul.

De asemenea, introduce in poezie cateva elemente noi. Scriitorii care apartin acestui curent literar opereaza foarte mult cu simboluri, ele avand menirea sa inlocuiasca expresiile directe, iar raportul dintre simbol si realitatea sufleteasca nu este dezvaluit, ci numai sugerat.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Elementul care sta la baza tehnicii simboliste este sugestia. Atat spleen-ul, corespondentele, clarobscurul, starea de inefabil, cat si simbolul sunt realizate cu ajutorul sugestiei. in acest sens, Mallarme afirma: "a numi obiectul inseamna a suprima trei sferturi din farmecul poemului; a sugera, iata visul".

Conform acestui principiu, simbolistii nu descriu, nu nareaza si nu relateaza, ci doar sugereaza. in volumul in gradina, Dimitrie Anghel nu descrie florile, asa cum nici stefan Petica nu descrie fetele in Fecioara in alb. Ei comunica doar senzatii olfactive sau vizuale.

Apoi un alt element specific sunt "corespondentele" care sondeaza zonele ascunse ale realitatii. Ideea fundamentala este ca se exprima raporturi intime intre eul poetului si lume.

S-a vorbit pentru prima data de "corespondente" audiovizuale in secolul al XVII-lea. VoUaire este cel care le descopera intre tonurile muzicale si cele cromatice, iar in poezie sunt exprimate mai intai de Baudelaire, autorul poeziei Corespondente.

Simbolismul se distinge si printr-o muzicalitate deosebita. Au pledat pentru muzica Verlaine ("muzica inainte de toate"), Mallarme si Macedonski - "arta versurilor este arta muzicii".

Calea innoirilor artistice este deschisa in 1880 de Alexandru Macedonski la revista Literatorul. Macedonski, cel dintai teoretician al simbolismului romanesc, se arata interesat de toate curentele literare cu caracter novator.

El considera ca poetul nu poate fi altceva decat un instrument al senzatiilor pe care le primeste de la natura si pe care le transforma in forme sensibile. Poezia ii apare ca o revarsare a sentimentelor si in legatura cu aceasta, in Despre logica poeziei (1880) si in Arta versurilor (1881) vorbeste de o anumita muzica a versurilor, diferita de cea prozodica, idee reluata in Poezia viitorului (1892). Teoretizand asupra poeziei, isi exprima convingerea ca aceasta trebuie sa indemne la gandire, nu sa fie ea insasi o cugetare (articolul Despre poema).

Optand pentru adevarata creatie poetica, Macedonski manifesta reticente fata de simbolismul extremist (Decadentismul).

Un alt teoretician al simbolismului este Ovid Densusianu, intemeietorul revistei Viata noua. Acesta combate epigonismul eminescian si samanatorismul. Meritul sau consta in faptul de a fi pledat pentru o arta noua, ocazie cu care releva ideea ca specificul national este prezent in tot spatiul romanesc in operele literare scrise, Ovid Densusianu militeaza pentru o arta care sa se adreseze celor initiati, fara ca prin aceasta sa sustina izolarea maselor de arta, ci ridicarea lor la nivelul artei adevarate.

Temele simboliste, in totalitatea lor, au rolul sa releve atitudinea poetului fata de o societate prozaica si mercantila.

Tot in sfera socialului se inscrie poezia in care este evocat marele oras sau targul de provincie. Printre cei care au zugravit aglomerarile urbane in opera lor se numara: Bacovia, Minulescu,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Macedonski, Mircea Deme-triad, Traian Demetrescu.

Orasul apare ca un salas al angoasei in care poetul este dominat, lumea intreaga se afla intr-o stare agonizanta. La Bacovia, cartierele, cafenelele, gradinile publice, in care cinta fanfara militara, indeamna la resemnare.

M. Saulescu vede cetatea moderna ca pe un loc al marilor energii. Macedonski, insa, prezinta metropola pentru prima oara in Rondelul Parisului - iad. Spatiul inchis al orasului neprimitor genereaza insingurarea. Motivul singuratatii, care nu mai are nimic din grandoarea romantica, devine elegiac si intim. La stefan Petica motivul capata dimensiuni tragice: "Batui la portile straine/ si-nchise portile-au ramas". Pentru Bacovia, singuratatea este apasatoare: "Stau singur in cavou", "Singur, singur, singur".

Solitudinea are ca efect melancolia si spleen-ul. Motivul spleen-ului este un amestec de plictiseala, dezolare si tristete, fara sa se transforme in deceptie.

Primul care exprima in poezie acest motiv este Baude-laire. in literatura romana spleen-ul este un fel de prelungire a dorului din poezia populara (Lidia Bote). in acest sens, stefan Petica afirma: "Mi-e dor de-un cantec plin de jale,/ De-o adiere parfumata".

Un alt motiv este acela al evadarilor, al nostalgiilor pentru marile plecari, care se manifesta cu predilectie la Ion Minulescu. In timp ce Macedonski este atras de Orien-tul arab (Noapte de decembrie), Minulescu strabate Medite-rana, Antilele, stefan Petica Levantul, iar Dimitrie Anghel regiunile nordice.

Natura este si ea prezenta, dar daca in poezia romantica este subiect, in cea simbolista este perceputa ca stare sufleteasca exprimata muzical sau cromatic. Astfel, parcurile, statuile, gradinile sunt vazute static. Poetii intentioneaza sa scoata in evidenta "corespondentele" din natura.

La George Bacovia natura este aparent statica. Somnul, golul, frigul, rasul, plansul, toamna, primavara se misca asemenea unor fiinte. Culoarele ce domina sunt albul, negrul, cenusiul, rosul, galbenul, violetul.

Motivul ploii si al toamnei strabate intreaga poezie simbolista. Ploaia devine obsesie pentru Bacovia. Exista si spleen-ul, al carui spectacol sinistru genereaza stari delirante. Primavara uneori este si ea generatoare de nevroze, alteori este "o pictura parfumata cu vibrari de violet".

Tema iubirii nu se afla in concordanta cu aceea a na turii, cum se intampla in poezia romantica. Dragostea, pe langa nevroze, implica un univers floral si cel mai reprezentativ in acest sens este volumul lui Dimitrie Anghel, In gradina.

Prin evocarea obiectelor din jur, simbolistii confera versurilor o latura intimista. Apar: odaia, tablourile, biblioteca, fotoliile. Aceasta lume, care pe BacOvia il apasa, se subordoneaza unei traiiri

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

sufletesti: "si mana fotoliul spre soba,/ La horn sa ascult vijelia/.../ Mai spune s-aduca si ceaiul/ si vino si tu mai aproape".

Corespondentele sunt stabilite si intre emotie si diverse instrumente muzicale, de exemplu: vioara si violina redau emotii grave, fanfara sugereaza melancolia, clavierul tristetea, iar fluierul este funebru.

Simbolismul romanesc, care se contureaza ca o reactie la romantismul retoric si samanatorism, dar care nu apare ca o atitudine antiparnasiana asemenea celui francez, introduce in literatura importante elemente cu caracter profund innoitor.